

Statens bygningstekniske etat
Pb 8742 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 10/1978-1/SMAS/TOBI
Dato: 28.09.2010

Bekymring angående bruk av polystyren i bygninger

Folkehelseinstituttet har en avdeling som jobber med skadedyr i innendørs miljøer. Våre oppgaver er blant annet å kurse og godkjenne skadedyrbekjempere, drive informasjonsarbeid, og overvåke og forske på skadedyr og skadedyrkontroll i Norge. Vårt overordnede mål er å fremme effektiv bekjempelse av skadedyr med minst mulig skadevirkninger for helse og miljø.

En av de viktigste dyregruppene som utløser bekjempelsestiltak i Norge er maur. Maur kommer ofte inn i hus for å lete etter mat, men anlegger også reir i bygningsmaterialer. Reirene består av hule rom og ganger i treverk eller isolasjonsmaterialer, vanligvis polystyren. De vanligste maurene inne i hus er svart jordmaur (også kalt sukkermaur), stokkmaur, brun jordmaur og sauemaur. I tillegg til å finne et materiale som er enkelt å gnage i, ønsker maur å ha det varmt. Reirene anlegges derfor spesielt i varme yttervegger og tak eller i gulv med varmekabler.

Problemet med maur i polystyren har vært kjent i flere tiår. I en uformell rundspørring til de største skadedyrfirmaene nå nylig, ble det i gjennomsnitt anslått at omkring 40 % av alle maurangrep i hus var knyttet til polystyren. Et firma oppga at i bygninger som hadde polystyren og varmekabler i gulv var 90 % av alle maurangrep knyttet til denne konstruksjonen. Vi har ingen oversikt over antall maurangrep på hus totalt i Norge, men angrep av stokkmaur som blir bekjempet av skadedyrbekjempere ligger på omkring 1500 i året (se www.fhi.no/skadedyr). Da svart jordmaur er et vel så vanlig problem som stokkmaur, og mange vil velge å behandle mot maur selv, vil antall angrep være mye høyere enn dette tallet.

Den mest effektive måten å bekjempe maur på er å fjerne reir. Der det er vanskelig å finne reir er det også vanskelig å bekjempe maur. Når reirene sitter i isolasjonen under støp er de vanskelige å lokalisere, og det blir derfor vanskelig å fjerne reirene. En måte å finne reirene på er å pigge opp hele gulvet, men det blir oftest kostbart for huseieren. En alternativ bekjempelsesmåte er å bruke åte, det vil si å føre maurene med et giftig stoff som de tar med tilbake til reiret. Metoden er tidkrevende og blir derfor fort kostbar.

De fleste huseiere liker ikke å se maur innendørs. Når mauren har reder i isolasjonsmaterialet vil maur også finne veien inn i oppholdsrom. For å redusere antall maur innendørs er sprøyting langs lister og rundt huset vanlig. Problemet med dette er at man ikke får tatt reirene, og maurene vil snart finne veien inn igjen. Sprøytemidler er helse- og miljøskadelige og Folkehelseinstituttet ønsker at folk i minst mulig grad skal eksponeres for disse.

Med bakgrunn i problemene vi kjenner til med polystyren og maur, er vi bekymret over den stadig økende bruken av dette isolasjonsmaterialet. Polystyren blir nå anvendt under sålen på hus, i vegger og tak. Problemet med maur burde være velkjent for byggebransjen. Burde ikke dette vært tatt i betraktning når polystyren nå anvendes i enda større utstrekning?

Vi tar gjerne et møte med dere og diskuterer problemet og eventuelle løsninger.

Vennlig hilsen

Preben Ottesen
avdelingsdirektør

Tone Birkemoe
forsker